

ЗАСТОСУВАННЯ ФОРСАЙТ-ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

APPLICATION FORSAIT TECHNOLOGY IN DEVELOPMENT INDUSTRY OF NATIONAL ECONOMY

У статті розглянуто пріоритетні і актуальні завдання регулювання розвитку промисловості у національній економіці в умовах трансформації та векторної спрямованості макроекономічного середовища пов'язані зі створення і застосування новаторських методів інститутів розвитку у сфері стратегічного прогнозування та планування майбутньої динаміки національної промисловості. Розглянуто основні риси форсайт-технології у розвитку промисловості, систему факторів впливу, які необхідно враховувати. Представлено інструментальне забезпечення форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки. Обґрунтовано структурно-логічну модель застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки. Виділені фактори впливу на форсайт-технологію у розвитку національної промисловості.

Ключові слова: національна економіка, стратегічне планування, система управління, форсайт-технологія, промисловість.

В статье рассмотрены приоритетные и актуальные задачи регулирования развития промышленности в национальной экономике в условиях трансформации и векторной направленности макроекономической среды связанные с созданием и применением новаторских методов институтов развития в сфере стратегического прогнозирования и планирования будущей динамики национальной промышленности. Рассмотрены

основные черты форсайт-технологии в развитии промышленности, систему факторов влияния, которые необходимо учитывать. Представлены инструментальное обеспечение форсайт-технологии в развитии промышленности национальной экономики. Обоснованно структурно-логическая модель применения форсайт-технологии в развитии промышленности национальной экономики. Выделенные факторы влияния на форсайт-технологии при развитии национальной промышленности.

Ключевые слова: национальная экономика, стратегическое планирование, система управления, форсайт-технология, промышленность.

The article deals with the priority and urgent tasks of regulating the development of the industry in the national economy, the transformation and the vector strategy of the macroeconomic environment. The main features of the formation-technology in the industry, the system of factors of influence which must be taken into account are considered. The instrumental support of the forms of technology for the development of industry of the national economy is presented. A substantiated structural and logical model of foresight technology application in the development of the national economy industry. Dedicated factors of influence on foresight technologies in the development of national industry.

Key words: national economy, strategic planning, management system, foresight technology, industry.

УДК 338.021

Мельник Ю.М.

к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Одеська національна академія
харчових технологій

Постановка проблеми. У промислово-розвинутих країнах, сучасним найбільш ефективним методом визначення стратегічних перспектив інноваційно-інвестиційного розвитку та виявлення виробничо-технологічних пріоритетів, які здатні забезпечити достатньо-високий позитивний вплив на національну економіку і суспільство у майбутніх періодах є концептуально-методологічна платформа форсайту (передбачення).

Форсайт – сценарне прогнозування соціально-економічного розвитку: можливі варіанти розвитку економіки, промисловості, суспільства в десяти-двадцятирічній перспективі (UNIDO – United Nations Industrial Development Organization – Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку) [1].

Б. Мартін визначає форсайт процесом, який пов'язаний із постійною спробою заглянути у віддалене майбутнє науки, технології, техніки, економіки та суспільства з метою визначення сфер стратегічних досліджень і технологій, що ймовірно можуть дати найбільші економічні та соціальні вигоди [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням застосування форсайт-технології

у розвитку промисловості національної економіки України присвячені праці таких вчених як Л. М. Ємельяненко, М. О. Кизима., С. А. Квітки, І. О. Клопова, Т. А. Кравченко, Б. Мартіна, В. В. Масленникова, В. О. Рибінцевої, Л. І. Федулової та інших учених. Однак у багатьох наукових дослідженнях відсутнє однозначне трактування форсайту як науково-методологічного інструменту дослідження розвитку соціально-економічних систем макроекономічного середовища.

Постановка завдання. Метою дослідження є застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Форсайт – це систематичний, спільний процес побудови бачення майбутнього, націлений на підвищення якості прийнятих на цей момент рішень і прискорення спільних дій. Ідеологія форсайту походить від конвергенції тенденцій сучасних розробок у галузі політичного, стратегічного аналізу й прогнозування (EU FOREN Guide) [2].

Форсайт – це систематична спроба зазирнути у довгострокове майбутнє науки, технологій, економіки та суспільства з метою ідентифікації зон

стратегічного дослідження та появи нових високих технологій, що подають надії принести найбільші економічні та соціальні вигоди [7].

Значна кількість науковців виокремлює форсайт як один із сучасних напрямків стратегічного планування, інші вважають, що він має значні спільні риси з прогнозуванням, деякі висловлюють думку, що він прийшов на зміну технології традиційного прогнозування. Також вважається, що форсайт – це синтез планування, прогнозування, проектування та інших методів системи менеджменту.

Форсайт – це інструмент, який визначає пріоритетні стратегічні орієнтири розвитку відповідної соціально-економічної системи у макроекономічному середовищі.

Дослідження сучасних умов функціонування промислової галузі національної економіки виявили значну невизначеність у їх стратегічному майбутньому, вплив глобалізаційних факторів, зовнішні агресивні виклики та загрози, що продукують використання форсайту для забезпечення їх інноваційно-інвестиційній привабливості у національному та міжнародному середовищі.

Таким чином, форсайт-технологія – це методологічний інструмент для залучення суб'єктів макроекономічного середовища у процес розробки та запровадження стратегічної структурованої модернізації у національній промисловості через транспарентний діалог.

Форсайт-технологія є сучасним засобом для активізації комунікаційного діалогу у промисловості між відповідними інституціями, інвесторами, інноваторами, партнерами та іншими стейкхолдерами. Сучасна форсайт-технологія забезпечує демократизацію процесу регулювання та управління.

Форсайт-технологія представляє та візуалізує ймовірні тенденції розвитку промисловості та її складових через соціально-економічну і технологічну складову, з орієнтацією на майбутні періоди функціонування, досягнення пріоритетної узгодженості і розуміння між відповідними інституціями, національним і міжнародним суспільством, підприємницьким середовищем зі стратегічних напрямів національного промислового розвитку, який забезпечує ефективну конкурентоспроможність національних промислових виробників і вирішення пріоритетних соціально-економічних та екологічних завдань.

Форсайт-технологія орієнтована на визначення найбільш пріоритетних альтернативних напрямів розвитку промисловості у національній економіці. Форсайт-проекти промислової галузі, у тому числі, корпоративні, націлені на виокремлення промислово-технологічних пріоритетів, обґрунтування факторів, які здатні суттєво вплинути на зміну ринкового середовища, оцінки промислової продукції, яка має перспективи значного попиту у суспільстві,

виявлення промислово-технологічного потенціалу суб'єктів національної економіки, вибір пріоритетних заходів, необхідних для ефективного розвитку існуючих і досягнення нових конкурентних переваг національної промисловості у глобальному міжнародному середовищі.

Міжнародний досвід показує, що форсайт-технологію застосовують при прийнятті соціально-політичних або політико-економічних рішень, пов'язаних з визначенням стратегічних альтернатив розвитку у національному макроекономічному середовищі з урахуванням наявних можливостей, обмежень та загроз.

Л. Гохберг цілком слушно відзначає, що форсайт – це система методів експертної оцінки довгострокових перспектив інноваційного розвитку, виявлення технологічних проривів, здатних найбільш позитивно впливати на економіку і суспільство [8].

Форсайт – це процес, метою якого є визначення можливого майбутнього, створення його бажаного образу та визначення стратегій його досягнення. Більшість теоретиків та практиків Форсайта розглядають його як своєрідну комбінацію «продукту» (прогнози, сценарії, пріоритети) і «процесу» (встановлення зв'язків між усіма зацікавленими сторонами), що сприяє не тільки дослідженню майбутнього, але й досягненню консенсусу у суспільстві на базі планомірного діалогу між політиками, громадськістю, експертами, бізнесменами [9].

В умовах сьогодення, застаріла технологія прогнозування соціально-економічного розвитку промисловості та її сегментних складових повинна бути раціонально й обґрунтовано переглянута. Екстраполяція минулих тенденцій у промисловій галузі національної економіки не повинна домінувати в системі стратегічного планування майбутнього її функціонування. Стратегічне завдання форсайт-технології переломити сформовані тенденції у функціонування промислової галузі країни, подолати рецесію та ініціювати динамічне якісне економічне зростання. У сучасних реаліях, прогнозування повинно об'єднувати наявні можливості промислової галузі та заплановані результати її діяльності.

Відповідний процес повинен починатися з формулювання мети, завдань та принципів розвитку промисловості на визначену майбутню перспективу та інвентаризації наявних активів (ресурсів), які можуть бути задіяні завдяки створенню необхідних макроекономічних умов та дій інституційного регулювання та управління.

Форсайт-технологія показує, що існує безліч варіантів можливого розвитку подій у промисловості країни у майбутніх періодах, і варіант, який дійсно настане, залежить передусім від дій, які вживаються в умовах сьогодні.

У рамках проектів форсайт-технології, значна увага приділяється не тільки виокремленню різ-

них прогнозних інформаційно-аналітичних матеріалів, але і досягненню консенсусу у національну макроекономічному просторі з пріоритетних стратегічних напрямів розвитку соціально-економічних систем між усіма основними суб'єктами, шляхом організації систематичного транспарентного діалогу у будь-якому виді та формі.

Зазначені аспекти особливо актуальні для національної економіки країни, з огляду на необхідність додання їй більшої інноваційно-інвестиційної спрямованості та консолідації зусиль всіх суб'єктів зазначеного процесу, особливо промислової галузі та її сегментних складових.

Стратегічним завданнями державної промислової політики сьогодення є підвищення конкурентоспроможності результатів господарювання у промисловості, прискорення якісного динамічного економічного зростання, промислово-технологічна модернізація виробництва та активне впровадження інноваційної складової у соціально-економічну систему національної економіки.

Ефективність вирішення стратегічних завдань безпосередньо залежить від належного виокремлення пріоритетних національних орієнтирів інноваційно-інвестиційного розвитку у промисловості та які методичні інструменти використовуються для їх досягнення у майбутніх періодах. Таким чином, необхідно сформулювати систему стратегічного довгострокового прогнозування розвитку науки, технологій та інновацій і на основі її визначити пріоритетні напрями в інноваційно-інвестиційній сфері, в яких необхідно сконцентрувати наявне ресурсне забезпечення.

Саме форсайт універсально інтегрує інструменти науково-технологічної та соціально-економічної політики, що дозволяє визначити проривні напрями («стріли») модернізації за видами економічної діяльності, які забезпечують зростання конкурентоспроможності економіки й досягнення максимального синергетичного ефекту від використання накопиченого потенціалу [10].

Форсайт-технологія у національній промисловості повинна бути організована як систематичний цілеспрямований процес, який націлений на виявлення, вимірювання та інтеграцію знань значної кількості експертів-промисловців, представників різних інституцій та підприємницького середовища, формування їх взаємоузгодженого уявлення про майбутні довгострокові пріоритети розвитку науки, промислових-технологій та інновацій.

Суб'єкти промислової галузі та відповідні інституції країни за рахунок застосування форсайт-технології можуть впливати на формування національної системи науково-дослідних, дослідно-конструкторських, науково-технічних, промислово-технологічних й інших пріоритетів з урахуванням потреб реального сектора націо-

нальної економіки. Форсайт-технологія забезпечить стратегічними орієнтирами державну інноваційно-інвестиційну політику, яка спрямована повинна бути на створення ефективної, конкурентоспроможної та сучасної національної інноваційно-інвестиційної системи, у основі якої знаходиться національна промисловість.

Застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки забезпечить:

- розвиток напрямів фундаментальної та прикладної науки, яка орієнтована на промисловість;
- варіативність стратегічних напрямів інноваційно-інвестиційної діяльності у національній промисловості;
- параметричні орієнтири у створенні та функціонуванні промислових інноваційно-інвестиційних центрів, виробничих бізнес-інкубаторів, технопарків, технополісів тощо;
- методологічну підтримку промислових інноваційно-інвестиційних пріоритетних проектів;
- інформаційно-аналітичну підтримку створення промислової інноваційно-інвестиційної інфраструктури;
- підготовку фахівців для національної промисловості з орієнтацією на компетентностний підхід наукової формації.

Методологія форсайту достатньо широко використовується у міжнародному середовищі з дев'яностих років двадцятого століття. Вона відображає процес цілеспрямованого систематичного виокремлення сучасних стратегічних наукових напрямів і технологічних досягнень, які у майбутніх періодах зможуть здійснювати відповідний вплив на соціально-економічний розвиток національного макроекономічного середовища.

Взаємна узгодженість між державними інституціями і суб'єктами промислової галузі, визначає:

- перспективні промислові технології та ринки промислової продукції на найближчі 5-10 років;
- резерви потенційних можливостей у промисловій галузі;
- напрями співпраці суб'єктів промисловості та відповідних інституцій всіх рівнів у створенні конкурентоспроможних інновацій для національного макроекономічного середовища;
- заходи, які дозволять інтегруватися національній промисловості у міжнародне середовище, що прискорить динамічне економічне зростання і збереження міжнародної конкурентоспроможності національної економіки.

Основні аспекти форсайт-технології:

- взаємодія науки, технології та суспільства не лише як мислення, розмірковування про майбутнє, а як дискусія про нього і його творення;
- здійснення більш ефективного вибору за умови припущення існування різних варіантів майбутнього;

– конфронтація зроблених висновків щодо розвитку науки й технології з громадською думкою для того, щоб пропоновані наукою можливості впровадження рішень відповідали суспільним потребам. Основною метою форсайту є підтримка прийняття стратегічних рішень шляхом підготовки й створення альтернативних сценаріїв розвитку, у яких кожен варіант майбутнього залежить від рішень, які приймаються сьогодні [11].

Форсайт-технологія дозволяє:

- сформувані необхідну для прийняття стратегічних рішень аналітичну інформацію про стан та напрями фінансуються фундаментальної та прикладної науки, яка орієнтована на промисловість;
- запропонувати сучасну нову культуру та механізм взаємодії між науковцями, державними службовцями та підприємницьким середовищем промислової галузі;
- визначити ресурсне забезпечення, яке необхідне для вирішення визначених питань.

Основною умовою успішного використання форсайт-технології є здатність суб'єктів національного макроекономічного середовища спільно оцінити майбутні перспективи розвитку промисловості, не звертаючи увагу на короткострокові кон'юнктурні аспекти.

Найбільшого поширення форсайт застосовується у соціально-економічних системах з розвиненою культурою внутрішньої або зовнішньої кооперації, та взаємопов'язаної співпраці у макроекономічному середовищі національної інноваційно-інвестиційної системи, стратегічний розвиток якої підтримують державні, регіональні та суспільні інституції.

Причинами застосування форсайту – сучасні умови соціально-економічного розвитку у міжнародному просторі: процеси глобалізація економіки і сфери науки, застосування моделі ефективного динамічного сталого розвитку сегментів макросистеми; конкурентні переваги національних економік промислово-розвинутих країн; інноваційно-інвестиційні процеси тощо.

У міжнародному макроекономічному середовищі відсутнє єдине інструментальне забезпечення форсайту, кожний суб'єкт міжнародної економіки застосовує свій інструмент та адаптує його до своїх умов функціонування з обов'язковим урахуванням національних і корпоративних інтересів. Інструментальне забезпечення форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки представлено на рис. 1.

Застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки вимагає значних ресурсів, оскільки в процесі транспарентного обговорення і консультацій залучається значна кількість відповідних інституцій національного макроекономічного середовища, суб'єктів промисловості та суспільства.

Основне джерело фінансування застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки залежить від ініціаторів її застосування та включає: корпоративне, бюджетне, позабюджетне, міжнародне та ін.

Основні риси форсайт-технології у розвитку промисловості:

- широкий спектр інструментального забезпечення від традиційного до сучасного;
- характеризується інтеграцією технічних, технологічних, ринкових і соціально-економічних проблем;
- участь наукових дослідників, експертів-фахівців та представників суб'єктів промисловості та суспільства;
- міжнародні організації та структури;
- необхідна значна кількість ресурсного забезпечення;
- системна організація процесу;
- транспарентна дискусія про стратегічний розвиток промисловості національної економіки між стейкхолдерами з метою виокремлення майбутнього стану галузі;
- виокремлення ефективних варіантів розвитку галузі;
- розширені комунікаційно-інформаційні зв'язки;
- механізм оперативного попередження впливу негативних факторів та подій;
- виокремлюються ризики, які пов'язані з розвитком промисловості;
- створюються альтернативні варіанти розвитку промисловості;
- структуруються ймовірні соціально-економічні ефекти внутрішнього та зовнішнього спрямування;
- визначає конструктивні заходи щодо досягнення обраних стратегічних напрямів розвитку промисловості на принципах взаємно узгодженості дій;
- точність передбачення розвитку промисловості національної економіки не передбачена.

Для застосування форсайт-технології у розвитку промисловості створюються керуючий центр, експертний комітет, робочі групи, а також інші структурні сегменти дослідження. Відповідні структурні елементи можуть формуватися за міжгалузевим, внутрішньогалузевим або міждисциплінарним принципом.

У форсайт-технології необхідно враховувати систему факторів впливу (рис. 2).

Ефективність та гармонійність форсайт-технології розвитку промисловості національної економіки залежить від правильного визначення, виокремлення факторів внутрішнього або зовнішнього впливу та відповідними цілеспрямованими мотивами, тобто причинами дій та вчинків.

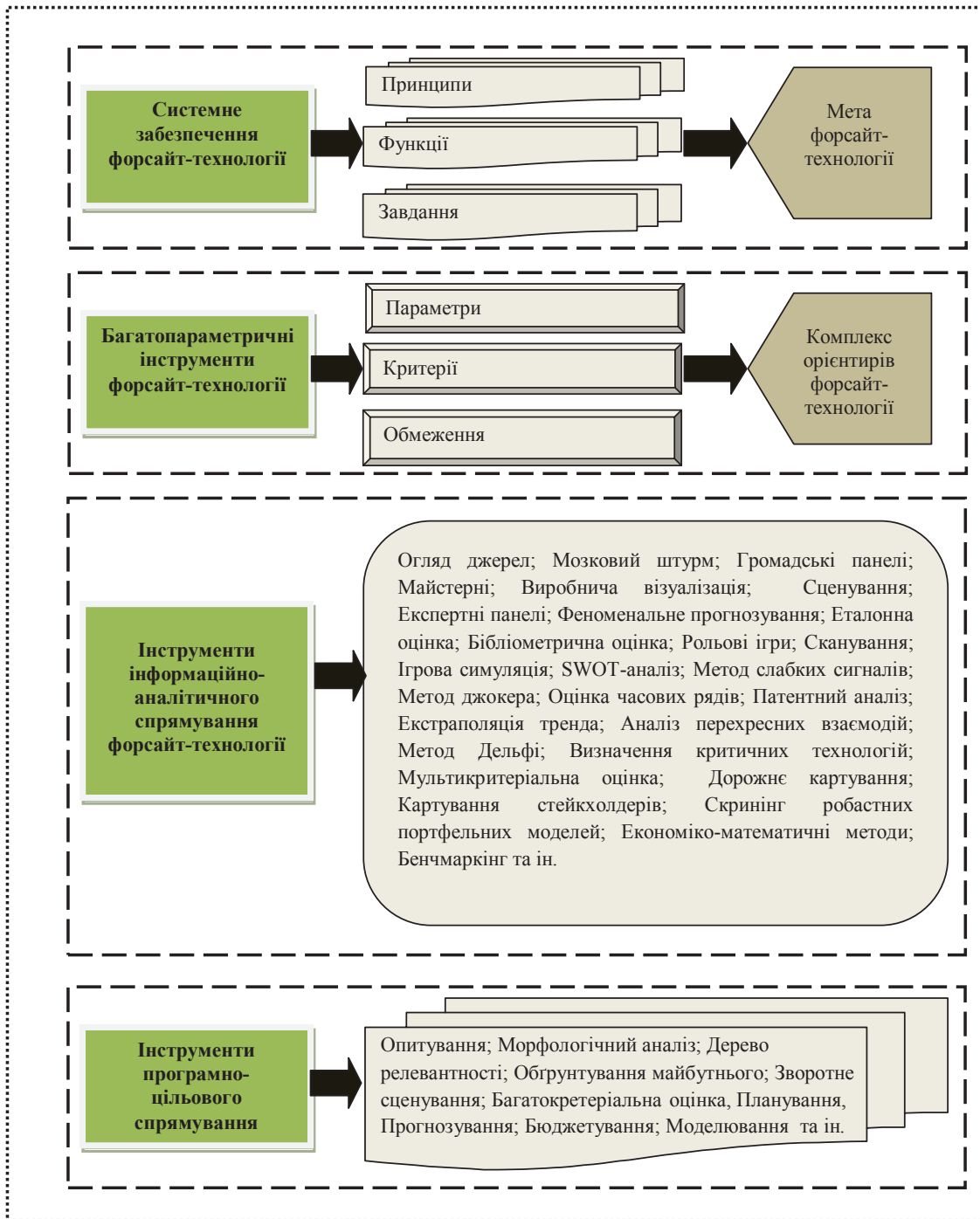

Рис. 1. Інструментальне забезпечення форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки

У форсайт-технології необхідно враховувати наступну систему факторів впливу:

- людські – професійна підготовка, досвід роботи, особливості якості персоналу, рівень дисципліни, ділова активність, соціально-психологічний клімат та ін.;
- ресурсні – рівень використання ресурсів, норми забезпеченості ресурсами, наявність ресурсного потенціалу, якість ресурсного забез-

печення, професійна підготовка, досвід роботи, особливості якості персоналу, рівень дисципліни, ділова активність, соціально-психологічний клімат та ін.;

- інформаційні – система інформаційно-аналітичного забезпечення, швидкість передачі інформації, якісні та кількісні орієнтири інформаційного забезпечення; достовірність інформаційно-аналітичних потоків та ін.;

Рис. 2. Система факторів впливу на форсайт-технологію у розвитку промисловості національної економіки

– організаційні – організація господарських процесів, тип організаційної структури, автоматизацію, організація управління, рівень мотивації, узгодженість керованою та керованою системою та ін.;

– технологічні – рівень технологій та їх екологічність, стан виробничих активів, система управління виробничим процесом та ін.;

– економічні – рівень конкуренції, можливості запровадження інноваційних технологій, наявність капіталу, ефективність та ін.;

– соціальні – винагорода за витрачену працю, соціальний захист, політичний та соціальний стан у національному та міжнародному просторі, механізм адаптації та ін.

Кожна група факторів впливу напряду або опосередковано впливає на прийняття рішень у форсайт-технології розвитку промисловості національної економіки.

Застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки передбачає відповідну модель (рис. 3)

На першому етапі, формується система забезпечення форсайт-технології, який дозволить досягти мету дослідження. Багатопараметричний комплекс орієнтирів встановлює відповідні параметри, критерії та обмеження дослідження визначається на другому етапі.

Третім етап забезпечує інформаційно-аналітичну підтримку для проведення форсайт-технології. Інформаційно-аналітична підтримка форсайт-технології – це сукупність виявлених, накопичених

та достовірних інформаційних та аналітичних ресурсів, а також способи їх обґрунтованого використання. Складовими інформаційно-аналітичної підтримки є: джерела інформації, синтетичні та аналітичні показники, відповідна документація та статистичні спостереження. Інформація аналітичного спрямування повинна відповідати принципу релевантності, що підтверджує її відповідність визначеним вимогам вирішення завдань у процесі форсайт-технології суб'єктів промисловості національної економіки.

З кібернетичних підстав аналітична інформація це співвідношення між визначеними даними та користувачем. Необхідно звернути увагу, що тільки достовірні, доречні, зрозумілі та дохідливі дані формують аналітичну інформацію [12].

Четвертий етап – виокремлення найбільш дієвих, доречних та ефективних методів форсайт-технології, які забезпечать процес форсайт-технології отримати необхідні результати для формування стратегії пріоритетного розвитку промисловості національної економіки. Процес форсайт-технології здійснюється на п'ятому етапі. На шостому – отримує результати, які мають тактичну та стратегічну спрямованість. На сьомому етапі на підставі отриманої аналітичної інформації розробляється стратегія пріоритетного розвитку промисловості національної економіки.

Методологія форсайт-технології передбачає обов'язкового проведення діагностики, визначення сценарію та SWOT-аналіз. Виокремлення

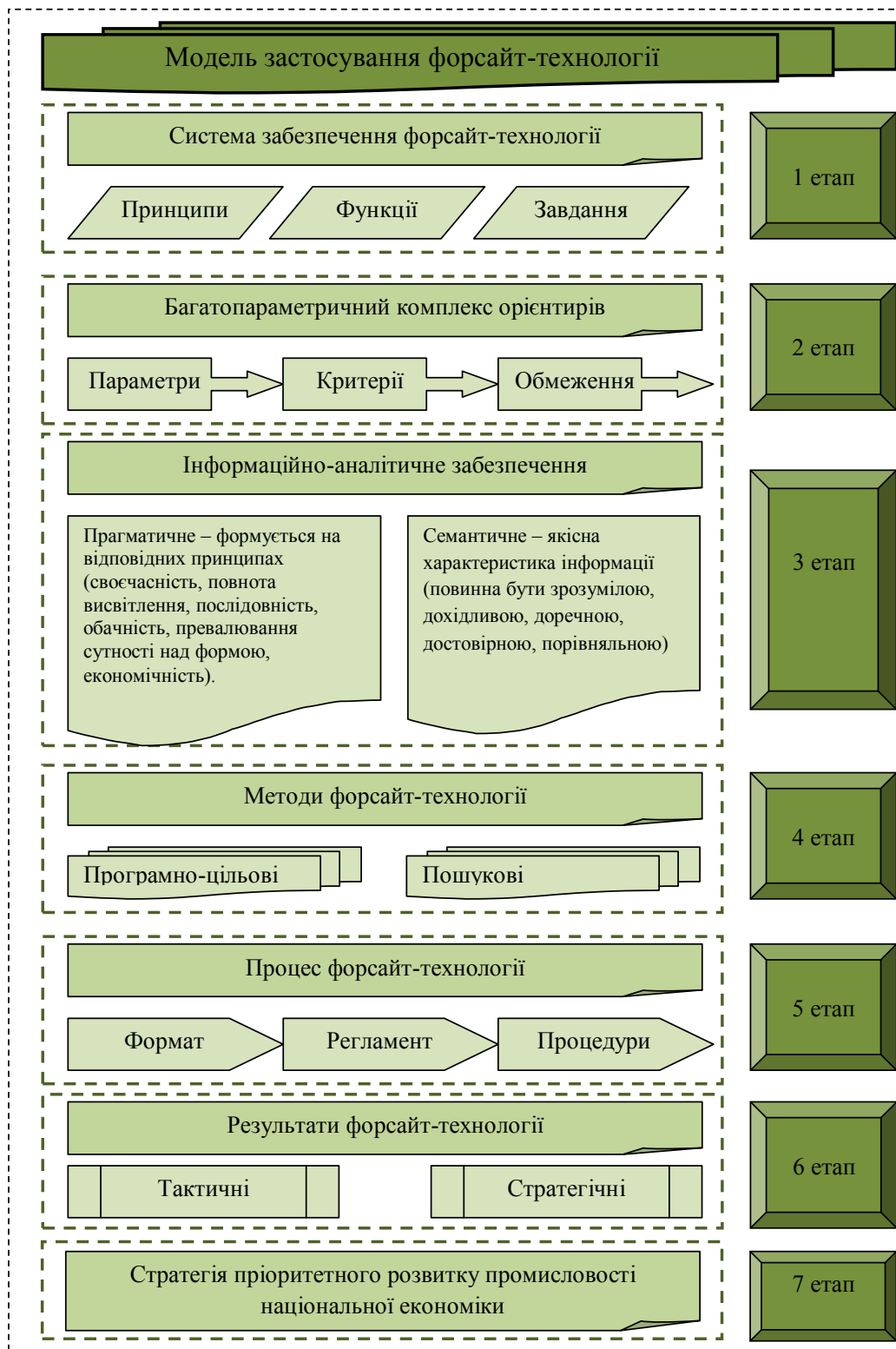

Рис. 3. Структурно-логічна модель застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки

перспективних стратегічних напрямів здійснюється із застосуванням методу Дельфі. Відмітимо, що форсайт-технологія не передбачає розробки альтернативних сценаріїв розвитку.

Таким чином, форсайт-технологія забезпечує:

– сегментне та детальне дослідження поточної довгострокової динаміки розвитку промисловості національної економіки;

– оцінку можливих напрямів розвитку промисловості і визначає основні виклики та загрози;

- дослідження процесу активізації наявних резервів суб'єктів національної економіки;
- формує бажані перспективи розвитку промисловості з урахуванням стратегічної ознаки;
- розробка загальної стратегії по досягненню цих цілей.

Методологія форсайту у національному макроекономічному середовищі знаходяться на етапі раннього розвитку. Початок проведенню форсайт-досліджень в Україні було покладено «Державною програмою прогнозування науково-технологічного та інформаційно-технологічного розвитку на 2004–2006 рр.». Під час її реалізації виконувалося форсайт-дослідження, результатом якого став відбір 14 критичних енергозберігаючих технологічних проектів але фінансування Програми було скорочено майже вдвічі, а її реалізацію в 2006 році було призупинено. Постановою Кабінету Міністрів України від 11.09.2007 року № 1118 було затверджено «Державну програму прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008–2012 роки». У результаті проведених форсайт-досліджень пріоритетними напрямками стали: «Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань», «Енергетика та енергоефективність», «Нові речовини та матеріали», «Раціональне природокористування», «Інформаційно-комунікаційні технології». Вперше в Україні було сформовано перелік критичних технологій за кожним пріоритетним напрямом. Із часом діапазон досліджень і розробок значно звужився, а замість форсайту почали проводити маркетингові дослідження. Рішенням КМУ № 704 від 22 червня 2011 році, Програму було відмінено з причин реструктуризації уряду і жорстких заходів економії. У 2015 році НТУУ «КПІ» презентував форсайт економіки України на середньостроковий та довгостроковий часові горизонти. У дослідженні виявлено головні кластери нової економіки України, які можуть забезпечити успішну інтеграцію країни в міжнародну кооперацію праці [13].

У національному макроекономічному середовищі методологія форсайт-технології може бути використана для розробки пріоритетів державного або регіонального фінансування сучасних нових напрямів науково-дослідної роботи пов'язаної з промисловістю, як механізм визначення необхідних інституційних змін у сфері науки та технології і формуванні національної промислової інноваційно-інвестиційної системи. Також потребує зміцнення культура співпраці відповідних інституцій, приватного підприємницького середовища та суспільства, у визначенні принципових рішень про шляхи інноваційно-інвестиційного розвитку промисловості національної економіки.

Таким чином, істотна роль у сучасній системі стратегічного регулювання соціально-економічним розвитком національної економіки повинна відво-

диться методу довгострокового прогнозування і програмно-цільового планування – форсайт-технології. Відмітимо, що застосування у сучасних умовах транспарентної ринкової економіки методів прогнозування та перспективного планування неможливий, тому що вони не враховують фактори випадкових впливів і подій, свободи і відносної автономності дій суб'єктів макроекономічного середовища у ринкових умовах функціонування.

В умовах сьогодення не можна обмежуватися розробкою соціально-економічного прогнозу або проекту, тому що майбутній розвиток промисловості повинен бути узгоджений зі всіма зацікавленими суб'єктами національного макроекономічного середовища та став для них орієнтиром і своєрідним керівництвом до дії цілеспрямованого та ефективного характеру.

У національному макроекономічному середовищі формуванням рекомендацій з соціально-економічної політики щодо забезпечення стабільного, ефективного і збалансованого економічного зростання національної економіки та макроекономічного прогнозування її можливих сценаріїв розвитку здійснюється фахівцями Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, яке формує «Консенсус-прогноз перспективного розвитку національної економіки».

На превеликий жаль, прогнози соціального-економічного розвитку національного макроекономічного середовища на 2019-2021 роки розраховано на основі матеріалів, які надані: Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, НБУ, Міністерства фінансів України, Науково-дослідним інститутом інформатизації та моделювання економіки, Академією фінансового управління, структурними одиницями Національної академії наук України (Інститутом економіки та прогнозування, Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи, Інститутом досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки імені Г.М. Доброва), Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, Міжнародним центром перспективних досліджень, CASE Україна, Dragon Capital, представлені без реальних учасників національного макроекономічного середовища, які створюю додану вартість – суб'єктів промисловості та її структурних компонентів.

Тому форсайт-технологія у промисловості повинна базуватися виключно на принципах державно-приватного партнерства з врахуванням наукового і практичного спрямування, яке передбачає узгодження мети, завдань, об'єднання зусиль і поділ ризиків. Мета форсайт-технології у промисловості полягає в тому, щоб спільно з відповідними інституціями і суб'єктами підприємницького середовища створити обґрунтовану, цілеспрямовану і узгоджену картину майбутнього національної промисловості країни.

Форсайт-технологія у промисловості – це сучасний інструмент цілеспрямованої систематичної оцінки відповідних наукових і технологічних подій, які можуть мати вагомий вплив на промислову конкурентоспроможність, створення матеріальних та нематеріальних благ і покращення якості життя суспільства у національному просторі країни. Вона включає в себе довгострокове промислово-технологічне прогнозування, розробку сценаріїв, механізмів, моделей, опитування експертів за методом Дельфі і інші сучасні методи дослідження, які дозволяють досягти бачення і оцінки альтернативних шляхів розвитку промисловості національної економіки і забезпечити консенсус між відповідними інституціями, науковим та підприємницьким середовищем щодо тих промислових технологій, реалізація яких матиме найбільший соціально-економічний ефект для розвитку національного суспільства.

Все ж таки, форсайт-технологія у промисловості національної економіки, це не пророкування майбутнього галузі, а створення його вже сьогоднішніми своїми узгодженими діями. Практика форсайта-технології у промисловості повинна включати в себе кілька рівнів: корпоративний, галузевий, регіональний, національний та міжнародний. Форсайт-технологія у промисловості забезпечує створення комунікативного майданчика, на якому відбувається обговорення спільних дій, процесів і узгодження інтересів всіх зацікавлених суб'єктів макроекономічного середовища.

В умовах транспарентних трансформаційних перетворень, які притаманні сьогодні національному макроекономічному середовищу, можна розраховувати на те, що форсайт-технологія у промисловості, дозволить підняти на новий рівень заходи щодо створення, з метою забезпечення комплексного розвитку промисловості та її структурних сегментів, сучасної моделі розміщення промислових виробничих потужностей, об'єктів забезпечення та інфраструктури ринків промислової продукції.

Досвід промислово-розвинутих країн показує, що кожен суб'єкт міжнародної економіки повинен адаптувати методологію форсайта до своїх умов та факторів внутрішнього середовища з урахуванням національних інтересів і застосовувати різні методи прогнозування майбутнього розвитку промислового сектору. Також необхідно пам'ятати, що пріоритети форсайт-технології не є жорсткими параметрами та критеріями бюджетного фінансування науково-технологічної та інноваційно-інвестиційної діяльності, проте служать орієнтирами для суспільства, які показують пріоритетні науково-технологічні та соціально-економічні перспективні проблеми, розв'язання яких необхідно для побудови національного суспільства, заснованих на наукових та практичних компетентностях.

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки забезпечить візуалізацію ймовірної тенденції розвитку промисловості та її складових, через соціально-економічну і технологічну складову, з орієнтацією на майбутні періоди функціонування, досягнення пріоритетної узгодженості і розуміння між відповідними інституціями, національним і міжнародним суспільством, підприємницьким середовищем зі стратегічних напрямів національного промислового розвитку, який забезпечує ефективну конкурентоспроможність національних промислових виробників і вирішення пріоритетних соціально-економічних та екологічних завдань. Форсайт-технологія активізує комунікаційний діалог у промисловості між відповідними інституціями, інвесторами, інноваторами, партнерами та іншими стейкхолдерами. Сучасна форсайт-технологія забезпечує демократизацію процесу регулювання та управління у промисловості.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. United Nations Industrial Development Organization. Technology Foresight Initiative. Text book. URL : https://www.unido.org/foresight/registration/dokums_raw/volume1_unido_tf_manual.pdf. (дата звернення 15.08.2018).
2. A Practical Guide to Regional Foresight. Published by the European Communities. FOREN. URL : <http://foresight.jrc.ec.europa.eu/documents/eur20128en.pdf>. (дата звернення 15.08.2018).
3. Ben R. Martin Technology Foresight in a Rapidly Globalizing Economy, SPRU / Ben R. Martin. Science and technology Policy research, University of Sussex, 1995.
4. Кизим М. О. Форсайт-прогнозування пріоритетних напрямів розвитку нанотехнологій і наноматеріалів у країнах світу й Україні : монографія. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2015. 272 с.
5. Масленников В. В. Форсайт развития теории и технологии менеджмента: основы методологии : монографія. М. : Русайнс, 2014. 128 с.
6. Федулова Л. І. Новітні підходи до формування стратегії розвитку регіонів: методологія «Форсайт». URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/zbirnuk_RE_4_139.pdf (дата звернення 15.08.2018).
7. Ємельяненко Л. М. Форсайт-методологія стратегічного управління інноваційним розвитком суспільства : Вісник Східноукраїнського національного університету імені В. Даля. 2008. № 10 (128). URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/emeljanenko.pdf. (дата звернення 15.08.2018).
8. Habegger, B., 2010. Strategic foresight in public policy: reviewing the experiences of the UK, Singapore and the Netherlands. Futures 42, 49-58.
9. Квітка С. А. Форсайт як технологія проектування майбутнього: новітні механізми взаємодії публічної

влади, бізнесу та громадянського суспільства. URL. : file:///C:/Users/Downloads/281-96-317-1-10-20161125.pdf (дата звернення 15.08.2018).

10. Климова Н. В. Интеграция технологии форсайта и цикличности развития экономики. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму, 2012. № 1(5). Том 1. С. 209-213.

11. Кравченко Т. А. Доцільність використання методології форсайту при розробці Єдиної комплексної стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015–2020 рр. URL. : file:///C:/

Downloads/159-96-159-1-10-20160416%20(1).pdf. (дата звернення 15.08.2018).

12. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво : Грінь Д.С., 2016. 500 с.

13. Рибінцев В. О., Клопов І. О. Форсайт як технологія реалізації стратегії розвитку економіки : Бізнес та інтелектуальний капітал. Інтелект ХХІ, 2017. № 3. С. 87-94.